

[Helge Adam Møller]

Statsministerens redegørelse er allerede i det første indlæg blevet kritiseret for ikke at være konkret nok. Der er ikke afsat penge nok, man nævner ikke begrebet positiv særbehandling, osv. osv. Der har været kritik både dér og i pressen i de senere dage. Men hvad havde kritikerne egentlig ventet? At der skulle ske en udskiftning i hele samfundet, så kvinder overtog alle de arbejdsopgaver, som mænd har nu? Det er jo urealistisk. Men det, der er realistisk, er at tage fat på at fremme ligestillingen. Lovgivningsmæssigt kan der meget vanskeligt gøres mere, men vi kan i fællesskab ændre på strukturer og forretningsgange, på vaner og på holdninger.

Samfundet er i dag præget af, at det er svært for kvinder at avancere, og at det er svært at få topposter. Vi kan også konstatere, at dér, hvor magten og indflydelsen er, dér er kvinderne ikke. Det er urimeligt i et samfund, der består af lige mange kvinder og mænd.

Men begrebet ligestilling er jo langt bredere og rækker langt videre end til kvinder med ønsket om karriere og direkte indflydelse på de overordnede beslutninger. Jeg tror, der er mange, både kvinder og mænd i vort samfund, som ikke har de store karriere-drømme, men som ønsker en tryk og god tilværelse. Men hvordan ser hverdagen så ud? Ja, når mænd generelt mener, at ingenting er så værdifuldt som arbejdet i hjemmet, er der jo grund til at undres over, hvorfor mændene ikke ønsker at deltage i dette arbejde, hvorfor de ikke ligefrem insisterer på at deltage i noget, som efter deres eget udsagn er mere betydningsfuldt og mere værdifuldt end noget andet arbejde.

Den tilbageholdenhed fra mænds side, som har været meget stor tidligere og er lidt mindre i det moderne samfund, har til gengæld skabt Danmarks hårdeste og mest krævende hverdag. Jeg tænker her på hverdagen for den udearbejdende moderne kvinde, og det er næsten alle voksne kvinder i dag. Disse kvinder står først op om morgenen, og de går normalt sidst i seng om aftenen. De vækker børnene, de klæder børnene på, de giver dem mad, de tager dem på cyklen eller i bussen hen til børnehaven og til vuggestuen, og bagefter kører de videre i bus eller går til fods til deres arbejdsplads. Dér har de de dårligste job og får den laveste løn. Og når arbejdet så er slut, henter de børnene, kører

dem hjem, giver dem mad, leger med dem. Hvis der er tid, og når alt det er ordnet, ja, så er de klar til at tage sig af manden, som jo kommer udslidt hjem efter en lang arbejdsdag uden for hjemmet!

Jeg nævner dette, fordi det er hverdag for langt de fleste kvinder, og fordi det viser, hvor centralt kvinden er placeret i samfundet. Kan det være rigtigt, at én gruppe borgere alene skal bære denne til tider næsten umenneskelige hverdag?

Jeg trækker også denne gruppe frem, fordi en lang række af de største samfundsproblemer grupperer sig omkring denne gruppe og vi skal løse disse problemer. Og med »vi« mener jeg Folketinget, jeg mener arbejdsmarkedet, jeg mener kvinderne selv og sidst, men langtfra mindst, mændene.

Familie mønstret har ændret sig. Vi ser, at unge kvinder i dag ønsker ikke at basere deres liv på en mands stilling og status. De ønsker deres egen uddannelse, og hvad deraf følger af økonomisk tryghed, selvbestemmelse og udfordringer. Kravet om ligestilling er vokset i takt med denne udvikling.

Men når vi så ser på, hvordan vores samfund i dag er indrettet, hvad er så realiteten? Ja, valgfriheden udnyttes jo næsten altid sådan, at det er manden, der vælger. Han vælger den fulde arbejdstid og dermed pr. automatik muligheden for at få de bedste job. Mænd fortsætter med at arbejde, også når der kommer familieforøgelse. Kvinderne vælger at holde op for en periode; det siger man i hvert fald. Jeg tror ikke, at disse valg altid er et udslag af den enkeltes kvindes frie vilje, men de er ofte et udslag af normer og af vaner i samfundet.

Det er så en del af vores politiske opgave at sikre, at de praktiske muligheder for et reelt frit valg er til stede. Der må altså være foranstaltninger, som støtter forældrenes muligheder for selv at passe børnene i en periode, også uden at disse forældre automatisk bliver straffet på deres anciennitet. Der bør også være muligheder for at føre sin uddannelse up to date, hvis man har været væk fra arbejdsmarkedet et par år for at passe sine egne børn. Endelig skal vi omstrukturere og ændre de nuværende børnepasningsordninger, således at de bliver langt mere fleksible, langt mere smidige. Jeg tror, det først og fremmest vil tilgodese familiernes behov.